

Cena egzemplarza 15 groszy

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 129.

Chełmża, sobota, dnia 8-go czerwca 1929 r.

Rok II.

Doradca finansowy Charles Dewey

o położeniu gospodarczym Polski.

Ukazało się sprawozdanie Charles S. Deweya za pierwszy kwartał 1929. W pierwszej części swego sprawozdania p. Dewey omawia wykonanie planu stabilizacyjnego i stwierdza, że wszystkie źródła dochodowe za r. 1928-29 były bardziej wydajne aniżeli przewidywano, skutkiem czego ogólne wpływy były o 13 proc. wyższe od preliminowanych w budżecie. Największe źródła podatkowe, do których należą cła, podatek przemysłowy i dochodowy, przyniosły o 29 proc., 67 proc. i 35 pr. więcej, aniżeli w poprzednim roku budżetowym. Wzrosły również wpływy z monopolów państwowych (spirytusowy 433 mil., tytoniowy 374,5 milj.).

Natomiast przedsiębiorstwa państwowe wpłaciły skarbowi mniej, niż w roku ubiegłym. Kolej bowiem została zwolniona w tym roku od obowiązku wpłacania do skarbu jakichkolwiek nadwyżek. Wydatki w r. 1928-29 zostały przekroczone o 280 milj. więcej aniżeli przewidywano w budżecie, ponieważ pewna liczba dodatkowych kredytów została otwarta w ciągu roku.

Drugą część sprawozdania o inwestycjach publicznych i rezerwach prywatnych podaliśmy w skrócie przed kilku tygodniami. Z uwagi na wnioski polityczne, jakie część prasy wysnuła z tej części raportu, warto zapoznać się z dosłownym brzmieniem ustępu pierwszego tej części raportu: „Niniejsza część sprawozdania doradcy nie dotyczy ani wykonania obecnego budżetu ani też żadnego z poprzednich budżetów. Doradca pisząc ten rozdział, miał na uwadze ogólne położenie gospodarcze kraju jako całości i wytworzenie jak najlepszych warunków, gwarantujących publiczny i prywatny rozwój gospodarczy. Powyższe tezy oparte są na obserwacjach poczynionych przez doradcę podczas całego pobytu w Polsce“.

W trzeciej części omawia p. Dewey położenie gospodarcze kraju i stwierdza, że pierwsze 3 miesiące 1929 odznaczały się recesją koniunktury gospodarczej w porównaniu ze stanem w końcu ub. roku. Wpłynęły na to w znacznym stopniu warunki atmosferyczne. Duże szkody ponieśli rolnicy. Sytuacja w przemyśle i handlu była również gorsza, w lutym wzrost liczby zatrudnionych robotników w kopalniach węgla i w przemyśle metalurgicznym przewyższał spadek zatrudnienia, jaki nastąpił w odlewniach, przemyśle włókienniczym i budowlanym. Trudne położenie w przemyśle budowlanym przyczyniło się do zmniejszenia zbytu żelaza i stali. Stosunkowo lepsza jest sytuacja w przemyśle metalurgicznym i chemicznym. W handlu drzewem z wyjątkiem kilku gatunków panuje zastój. Przemysł włókienniczy doznaje trudności w ściąganiu swych pretensji.

Omawiając stan rynku wewnętrznego p. Dewey stwierdza, że nadzwyczajna ostrożność niektórych banków zmusiła wielu pożyczających do pokrywania swych zapotrzebowań na rynku prywatnym co spowodowało, że stopa prywatna w Warszawie wzrosła w lutym do 3 proc. miesięcznie, a w Łodzi do 3 i pół proc.

W zakończeniu p. Dewey stwierdza: Całość stosunków w ciągu omawianego kwartału kształ-

Marsz. Piłsudski bierze na siebie odpowiedzialność za przekroczenia budżetowe Czechowicza.

Warszawa, 6. 6. Do przesłanych aktów dołączono pismo marsz. Piłsudskiego, wyluczające powody, dla których marszałek nie chciał zeznać jako świadek. List marsz. Piłsudskiego obejmuje cztery i pół stron pisma maszynowego. Będzie on w całości ogłoszony podczas rozpraw. Wczoraj krążyły w kołach dziennikarskich wyciągi z tego pisma.

Warszawa, 6. 6. W procesie b. min. Czechowicza oskarżyciele Lieberman, Pieracki i Wyrzykowski zgłosili dalsze wnioski o przesłuchanie min. Składkowskiego i b. min. Jurkiewicza. Wczoraj prezes Sądu Najwyższego Supiński otrzymał od sędziego śledczego pismo, iż śledztwo jest ukończone. Akta przesłane zostały do Trybunału Stanu.

Warszawa, 6. 6. W kołach sądowych obiegają pogłoski, że w liście wystosowanym do prezesa Sądu Najwyższego Supińskiego marsz. Piłsudski stwierdza, iż bierze na siebie odpowiedzialność za przekroczenia budżetowe w r. 1927/28. Przekroczenia uczyniły sprawę nazbyt pilną, by móc odnieść się do parlamentu o kredyty, gdy proces uchwalenia kredytów trwa zbyt długo. Marszałek pisze dalej, iż różnił się z ministrem Czechowiczem co do sprawy przedkładania kredytów dodatkowych. Uważa ministra za człowieka o kryształowym charakterze i za najlepszego do tychczas ministra skarbu.

Sędzia prowadzący śledztwo Zaleski zachorował obłożnie, przed chorobą zawiadomił jednego z członków Sądu Najwyższego Supińskiego o zakończeniu śledztwa, podkreślając odmowę wobec żądania oskarżycieli sejmowych powołania na świadków ministrów Składkowskiego i Kwiatkowskiego.

Ojciec św. niezadowolony z Mussoliniego.

Rzym, 6. 6. Ojciec św. ogłosił w formie listu do sekretarza stanu kardynała Gasparriego protest przeciw ostatnim dwóm mowom Mussoliniego. Mowy dyktatora, zaznaczył Papież, popsule radość, jaką Włochy i cały świat odczuwały z powodu podpisania traktatów laterańskich. Papież i cały świat są bardzo zawiedzeni, gdyż nie spo-

dziewali się podobnie heretyckich słów, a co gorsza, heretyckich słów, dotyczących podstaw chrześcijaństwa i katolicyzmu.

List Ojca św. utrzymany jest w tak ostrym tonie, że wywarł w całym Rzymie piorunujące wrażenie.

Opozycjonistom rosyjskim pozwolono wrócić do Moskwy?

Moskwa, 6. 6. Jak słychać, Polit-biuro partii komunistycznej postanowiło zezwolić wszystkim przywódcom opozycji prawicowej i lewicowej na powrót do Moskwy. Pozwolenie to nie

dotyczy tylko Trockiego. — Stalin opowiedział się m. in., za powrotem trockisty Bietobrodowa, który — jak wiadomo — brał udział w zamordowaniu cara.

towała się pod wpływem nadzwyczaj ciężkiej zimy. Przemysł krajowy nie miał nagromadzonego kapitału obrotowego i rezerw, przerwa w komunikacji i zastój wpłynęły na wzrost stopy procentowej i ilość weksli zaprotestowanych. Istnieje tylko jedna droga wyjścia — gromadzenia kapitału obrotowego i rezerw.

O projektach podatkowych rządu p. Dewey oświadcza co następuje: Po uchwaleniu budżetu na rok 1929-30 sesja sejmowa została 26 marca odroczone dekretem Prezydenta Rzplitej. W czasie trwania sesji projekty ustaw o podatkach, przedłożone przez rząd nie zostały wzięte pod głosowanie.

Komitet bankowy ministerstwa skarbu pracuje w dalszym ciągu nad projektem poprawy stanu bankowości w Polsce.

Dalej p. Dewey porusza sprawę polityki celnej nowe stawki celne i stwierdza, iż mimo, że pewna liczba artykułów podlega 72 procentowej podwyżce cła, przywóz w ciągu 10 miesięcy wzrósł o 10 proc. w porównaniu z przywozem w odpowiednim okresie roku poprzedniego. Całkowity

zaś przywóz wzrósł tylko o 7 proc. Naogół więc podwyższona taryfa nie zredukowała przywozu wyrobów luksusowych i półluksusowych, które nie są wytwarzane w Polsce.

Omawiając zużytkowanie wpływów pożyczki stabilizacyjnej p. Dewey stwierdza, że rząd wycofał z obiegu 140 milj. zł. biletów skarbowych i zastąpił 28 milj. pięciozłotowych monet srebrnych. Rząd zamówił zagranicą 5 milj. gotowych monet i 1 milj. krązków, z których zostaną wybite monety w polskiej mennicy państwowej. Równocześnie poczyniono odpowiednie przygotowania, ażeby pozostałe 13 milj. monet wybito całkowicie w mennicy państwowej. Monety jednozłotowe zostaną wycofane z obiegu i zastąpione monetami niklowymi. Monety dwuzłotowe zostaną zastąpione monetami dwuzłotowymi zawierającymi 50 proc. srebra, zamiast jak obecnie 75 proc. To spowoduje zaoszczędzenie srebra i da nadwyżkę 23 milj. zł.

Fundusz na cele rozwoju ekonomicznego, zwany „Funduszem F“, jest zużywany stopniowo. Do dnia 31 marca dokonano z tego funduszu inwestycji na sumę 151,862,500 zł.

Z kraju.

Zatrzymał pociąg bo mu wyleciała czapka.

Pewien młody robotnik z Siemianowic, jadąc z pracy do domu, zatrzymał pociąg osobowy między Bogucicami a Małą Dąbrówką z tego powodu, że mu przez okno wyleciała czapka. Gdy pociąg stanął, wyskoczył po zgubę, przyczem tylko dzięki przytomności umysłu współtowarzyszy uniknął śmierci pod kołami nadjeżdżającego pociągu z przeciwnej strony, ulegając tylko lekkiemu okaleczeniu.

Zapalił się most kolejowy.

W krakowskiej dyrekcji kolejowej zapalił się most kolejowy nad rzeką Solą na linii Bielsko—Kalwarja. Jedno przeszło splonęło. Ruch towarowy został wstrzymany, ruch osobowy odbywa się z przesiadaniem. Zachodzi tu prawdopodobnie podpalenie.

Katastrofa automobilowa skutkiem oberwania chmury.

Na gościńcu, prowadzącym ze Lwowa do Tarnopola, wydarzyła się dnia 20 ubm. katastrofa automobilowa z niezwykle powodów. Auto okrąg. pol. państw. w Tarnopolu, w którym znajdowali się dwaj wyżsi oficerowie P. P., a jadący do Tarnopola, dostało się koło miejscowości Sławka w strefę nagłego oberwania chmury. Skutkiem powstałego momentalnie szalonego prądu wody, auto zniesione zostało o 15 m. w bok od gościńca, tam przewrócone i zamulone błotem pomieszaniem z kamieniami i kawałkami drzewa. Pasażerowie uratowali się wprost cudem, wyskoczywszy z auta w krytycznej chwili.

Echa zbrodniczego zamachu na pociąg pospieszny pod Kalwarją Zebrzydowską.

Przed kilkoma dniami donosiliśmy o zbrodniczym zamachu na pociąg pospieszny pod Kalwarją Zebrzydowską, gdzie podłożono pod koła nadjeżdżającego pociągu kawałek szyny. Obecnie organa policyjne w związku z tą sprawą aresztowały Augustyna Gruszczykę z Podlaszek, w pow. chrzanowskim, a zamieszkałego w Zebrzydowicach. Zbrodniarz został odstawiony do sądu okr. w Wadowicach.

Niezwykła katastrofa autobusowa pod Zakopanem.

Na szosie pomiędzy Zakopanem a Morskiem Okiem wydarzyła się wczoraj niezwykła katastrofa autobusowa. Mianowicie zjeżdżający z Morskiego Oka do Zakopanego autobus, który wioził 16-tu pasażerów, uderzył błotnikiem o samochód firmy Tuszar. Skutki zderzenia były fatalne. Autobus wpadł na żelazne poręcze przydrożne, wmurowane w słupy betonowe, wygiął je i zawisł nad przepaścią, głębokości 10 metrów.

Zawezwanie z Zakopanego górskie pogotowie ratunkowe przycocowało autobus powozami do słupów betonowych, poczem dopiero wszyscy pasażerowie mogli opuścić zagrożony wóz.

Przez z górą godzinę musieli oni siedzieć bez ruchu, zawieszani nad przepaścią i drżąc o życie.

Juliusz de Gastyne.

Śmiertelny pocałunek

(Przekład z francuskiego).

(Ciąg dalszy).

(13)

Magdalena zacisnęła usta do krwi prawie.

— Mam sześćdziesiąt lat — mówił dalej pułkownik — i nigdy nie potrzebowałem się rumienić za siebie. A dziś miałbym popierać zbrodnię i ukrywać zabójcę? Nie, za nic! Znasz zabójcę, musisz mi powiedzieć jego nazwisko, a ja oddam go w ręce sprawiedliwości!

— Ty, ojczu?

— Tak, bez względu, kto nim jest! Albo też...

Teraz ona zbliżyła się do ojca i spojrzała mu w oczy śmiało.

— Albo też co?

— Wypędzę cię! Nie myślę chować przy sobie córki, która ukrywa mordercę męża swego! Wyrę się siebie i nigdy jaź...

— Ojczu!

— Wiesz, że to uczynię! Jeżeli w przeciągu

Kłeska gradobicia we wschodniej Małopolsce.

Zasiewy zniszczone. — Wylew rzek i potoków. — Śmierć od pioruna.

Ostatnie obniżenie temperatury w Małopolsce pozostaje w związku z kłeską gradobicia, jaka nawiedziła szereg gmin w powiecie rawskim, sanockim i brzozowskim. W szczególności w powiecie sanockim nastąpiło oberwanie chmury gradowej nad gminami Łozinami, Dobrą Szlachecką i Dobrą Rustykalną. Grad w postaci bryłek lodu padał przez 30 minut, okrywając białym całunem pola. Zasiewy zostały doszczętnie zniszczone. Woda z topniejącego gradu tworzyła rwące strumienie, które wdzierały się przez drzwi do domów mieszkalnych, wskutek czego wiele budynków zostało silnie uszkodzonych.

Ponadto olbrzymie szkody wyrządziła woda, zmywając z pól warstwę gleby uprawnej. W powiecie rawskim w gminach Sękowice i Hójcza spadł grad, który zniszczył 850 ha zasiewów ozi- my. Wreszcie w powiecie brzozowskim oberwała

się chmura nad miasteczkiem Brzozowem, Jasienicą i przyległymi sześciu wsiami, wskutek czego wylały rzeki Stopnica i Rokitna. W czasie burzy uderzył piorun w kościół w Humniskach. Trzy kobiety zostały porażone, jedna z nich śmiertelnie.

Straszliwa burza nad powiatem włoszczowskim.

Donoszą nam, że dnia 29 z. m. przeszła nad powiatem włoszczowskim (woj. kieleckie) niezwykle gwałtowna burza z piorunami i gradem wielkości orzecha łaskowego, który zniszczył zupełnie zasiewy na szkodę 180 rolników. Ogólne straty wynoszą blisko 400.000 zł. Ponadto od piorunów splonęło kilkanaście domów, przyczem parę osób wskutek porażenia poniosło śmierć. Podobnej burzy nie pamiętają tam najstarsi ludzie.

Z Pomorza.

Grudziądz. (Opera leśna). Piszą nam z Grudziądza: Zeszłoroczny sukces opery leśnej w naszym mieście wywołał chęć powtórzenia i w tym roku takiego sezonu. W przeszłym roku dano „Chatę za wsią“ z muzyką Noskowskiego, oraz „Ligję“, w tym zaś projektuje się „Halke“ (trzy przedstawienia), „Krzysię leśniczkę“ (pięć) i „Barona cygańskiego“ (cztery). Rokowania między zespołami artystycznymi a radą miasta są na ukończeniu i chóry zabrały się już do ćwiczeń, zaś reżyserja do zbierania rekwizytów, których trzeba będzie sporo i niebyle jakich, bo wchodzi w nie konie, wozy, łodzie itd. Ubiegły sezon zgromadził na przedstawieniach 27,000 widzów. Tegoroczny powinien mieć jeszcze większy sukces, skoro na P. W. K. przybywają do Poznania liczne wycieczki z całego kraju, które niezawodnie zechcą zawiadzić i o Grudziądz przy zwiedzaniu Wielkopolski oraz Pomorza. Opera leśna powinna być dla nich niemałą atrakcją.

Osie. W oddalonej stąd o 7 klm. majątności Brzemionach pojawiła się groźna choroba tyfusu, zaleczona, jak stwierdzono, przez pewną rodzinę robotników sezonowych. Z polecenia lekarza powiatowego, wzięto chorych do szpitala w Świeciu, lecz podobne dwoje dziewcząt już zmarło, a inni jeszcze cierpią. Z powodu tego wśród innych robotnic zapanowała wielka panika, bo mniemają, iż także są tą zaraźliwą chorobą dotknięte. Zarządzone zostały wszelkie środki ostrożności.

Bramka, pow. świecki. (Nieudała kradzież). Do chlewu miejscowych ubogich gminnych włamał się jednej z minionych nocy nieznan sprawcy w zamiarze skradzenia wieprza. Domownicy zauważyli sprawców, którzy spłoszeni uciekli.

Cekcyn, pow. tucholski. (Skutki burzy). Podczas onegdajszej burzy, przeciągającej nad naszą okolicą, uderzył grom w dom mieszkalny rolnika p. Fryderyka Batige'go na wybudowaniu. Spalił się dach oraz wszelkie przedmioty, znajdujące się na strychu domu mieszkalnego, p. j. 30 centnarów żyta, 2 pary szorów skórzanych, 2 futuchy skórzane do powózki itd. Dzięki natychmiastowej podjętej akcji ratunkowej zdołano pożar zlokalizować, jako też ocalić sąsiednie budynki od zniszczenia. Dom był ubezpieczony w Pom. Stow. Ubezpieczeń w Toruniu.

Wiele. (Burza z gradem). We wtorek przechodziła tutaj burza z gradem i ulewą, siejąc spustoszenia w polach i ogrodach. Grad nawiedził szczególnie Karsin i Górki, gdzie po dwóch godzinach jeszcze pola wyglądały jakby śniegiem pokryte. Na niektórych polach zboża zniszczone doszczętnie.

Gdynia. Dnia 7 bm. o godz. 9,40 odbyło się tu poświęcenie nowowybudowanego gmachu pocztowego.

W. Komorza, pow. tucholski. (Niszczycielska nawałnica). Prawie tropikalny upał panujący do południa w dniu 25 z. m. nie wróżył nic dobrego. Toteż po południu rozszalała w naszej okolicy gwałtowna burza, która trwała prawie godzinę. Nieomal przez cały czas trwania padał gruby grad, który rzucał gwałtownie przez wiatr. pościął z drzew młode listowie i poczynił wielkie spustoszenia na polach, gdyż oziminy, które bujnie zaczęły się rozrastać, zostały formalnie wbite w ziemię i zalane wodą, szczególnie w miejscach niżej położonych. Wielka ilość świeżo sadzonych ziemniaków została wypłukana tak, że rolnicy muszą powtórzyć sadzenie. Tu i owdzie pękły szyby w oknach, a ściany chat-lepianek zostały doszczętnie odarte z wapna.

dziesięciu minut nie powiesz mi nazwiska zbrodniarza, wypędzę cię za próg tego domu, wyrzucę na drogę! Córki, która widziała, jak zamordowano jej męża w jej objęciach i nie chce wydać mordercy, nie mogę uważać za dziecko swoje... Tak! Wypędzę cię, a gdy mnie kto zapyta, gdzie jest córka moja, odpowiem, że córka moja umarła dla mnie!

Magdalena nie mogła znieść tych słów okrutnych i niesprawiedliwych.

— Dobrze, ojczu — rzekła głucho — powiem!

— Mów! — odezwała się matka.

Lecz Magdalena odwróciła się do ojca.

— Ale pamiętaj, ojczu, że chciałeś tego...

— Że mnie sam zmusiłeś... Grozisz mi, mówisz do mnie po raz pierwszy w życiu, jak do dziewczyny z ulicy.

— Nie mogłem postąpić inaczej.

— Więc słuchaj, ojczu! Tak, widziałam zabójcę, a raczej zabójczynię!...

Widziałam w jej ręku strzelbę, w której odbijało się światło księżyca... Widziałam ją o trzy kroki, widziałam dokładnie każdy jej rys, każdy najdrobniejszy szczegół jej ubrania. Widziałam, jak patrzyła na mnie drwiąco!

— Kto to był?

Magdalena wyciągnęła rękę w stronę, gdzie stała pani de Sepones i głosem zdławionym poczęła mówić oderwanymi słowami.

— To... była... dobrze... powiem... To... była... ma...

Nie skończyła! Organizm młodej dziewczyny nie mógł znieść dłużej okropnego wyteżenia nerwów. Magdalena podniosła rękę do gardła, jak gdyby się dusząc i padła ciężko na dywan, uderzając silnie głową o nogę fotelu.

— Magdaleno! — zawołali oboje rodzice — Magdaleno!

— I ona umiera! — jęknęła matka, pochylając się nad leżącą.

Pułkownik, który teraz dopiero pojął, jak okrutne i szalone było jego postępowanie, mruknął:

— Jeżeli ona umrze, to ja będę przyczyną jej śmierci!...

II.

Magdalena, pielęgnowana troskliwie przez rodziców, wkrótce przyszła do siebie i wyszła ze stanu odrętwienia, w jaki ją pogrążył straszny dramat.

Po ośmiu dniach choroby mogła już powrócić do Wersalu i ukończyła rekonwalescencję w domu przy ulicy Królewskiej. O zamieszkanu w zamku de Morisiers nie mogło być mowy, wobec strasznych wspomnień.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z miasta Chełmna i okolicy.

— **Dostojni goście.** Wracając z kongresu eucharystycznego, który się odbył w Toruniu przybyli w czwartek dnia 30. maja do grodu naszego J. E. ks. arcybiskup Teodorowicz ze Lwowa, J. E. ks. arcybiskup Twardowski ze Lwowa, J. E. ks. arcybiskup Okoniewski z Peplina w towarzystwie ks. prałata dr. Rogali. — Celem pobytu dostojników Kościoła było zwiedzenie odnowionej fary. Po zwiedzeniu świątyni wstąpili dostojni goście na plebanję, poczem wyruszyli w dalszą drogę.

— **Poświęcenie tablicy pamiątkowej ś. p. prof. dr. Łożyńskiego.** Dn. 20 czerwca odbędzie się uroczysty obchód poświęcenia tablicy pamiątkowej ku uczczeniu pamięci wielkiego pedagoga byłego dyrektora gimnazjum męskiego w Chełmnie śp. prof. dr. Łożyńskiego. Tablica ta — dzieło pani Pajzderskiej — umieszczoną zostanie w odnowionym westybulu gmachu gimn. męsk. Protektorami fundacji są: J. E. ks. biskup Dominik, p. wojewoda Lamot, kurator p. Szewmin. Protektorem był także śp. starosta kraj. dr. Wybicki. Do komitetu budowy tablicy należą jako mężowie czołowi p. dyr. dr. Frankiewicz, sekcja wykonawcza p. starosta Ossowski, sekcja finansowa p. J. Nierzwicki sekcja propagandowa.

— **Wycieczka bydgoskich wioślarek do Chełmna.** Jak się dowiadujemy, organizacje byd-

goskie tow. wioślarek urządzają na niedzielę dnia 9 czerwca br. wycieczkę parostatkami do Chełmna. Witamy z tego miejsca miłych gości i mamy nadzieję, że odniosą jaknajlepsze wrażenie — z naszego miasta.

— **Samorzady na okręt handlowy „Pomorze”.** Na budowę okrętu handlowego „Pomorze” uchwalili w dalszym ciągu: Sejmik powiatowy w Starogardzie 6033 zł., Sejmik Powiatowy w Chełmnie 6720 zł., Sejmik Powiatowy w Działdowie 2000 złotych.

Wielkie-Czyste, powiat Chełmno. (Z parafji). Święto Bożego Ciała obchodziła nasza parafja bardzo uroczysto. Sumę odprawił proboszcz tutejszy ks. radca Wilkans. Następnie ruszyła wielka procesja przy wielkim udziale parafjan, do ołtarzy, ustawionych w różnych punktach wioski. Niezwykle wrażenie robiło na duszy człowieka, gdy Najświętszy Sakrament, niesiony przez siwowłosego kapłana, posuwał się wśród łanów zbóż na łonie przyrody, oświecony złocistymi promieniami słońca.

Grubno, pow. Chełmno. (Budowa szosy). powiatowy Zarząd drogowy od kilku tygodni przebudowywa szosę Chełmno — Wąbrzeźno na tutejszym odcinku. Stary nasyp jest gruntownie usunięty i świeżo usypany. Pracuje kilkunastu ludzi. W użyciu jest wał parowy.

KRONIKA

Chełmna, dnia 7 czerwca 1929 roku.

Kalendarzyk.

Piątek: Serca Jezusowego.
Sobota: Medarda, Maksymilj.

Wschód słońca: 3,30 rano
Zachód słońca: 19,46 po poł.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Przewoski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka Nowa” p. Ma Liszewskiego.

— **Osobiste.** Z dniem dzisiejszym (7 bm.) rozpoczyna sekretarz policyjny p. Julian Wiśniewski swój 4-tygodniowy urlop wypoczynkowy. Podczas nieobecności zastępować go będzie p. Jaranowski naczelnym sekretarzem miejskim.

— **Z targu.** Na dzisiejszym targu płacono za: masło 2—2,30 zł., jajka 2—2,30 zł., ogórki 2—2,50 zł. (sztuka), marchew 30 gr., rabarber 30 gr., kartofle 3—3,50 zł., ryby (liny) 1,70—1,80 zł., węgorek 2,60 zł. Ceny na inne artykuły niezmiennione. Ruch bardzo ożywiony.

— **40 klm. na godzinę.** Ministerstwo robót publicznych zleciło zastrzeżenie kontroli nad zastosowaniem się do przepisów drogowych automobilistów, wobec wzmożonego ruchu w porze letniej. Szczególny nacisk położony ma być na porządek w ruchu autobusów pasażerskich.

Szybkość jazdy nie może przekraczać 40 klm. na godzinę.

— **Znaczenie surowych skór bydłych.** Na skutek zażaleń garbarni krajowych, sprowadzających surowiec niepotrzebnie z zagranicy, wobec tego, że wiele skór zdejmowanych przez rzeźników w Polsce ma różne karby, dziury i skazy, władze nakazały standaryzację skór. Każda skóra otrzymuje plombę. W rzeźniach umieszczone będą dokładne wymiary urzynania skóry przy karku i t. d. Zaleca się też mycie bydła przed ubojem.

— **Przeszkolenie nauczycieli szkół powszechnych.** Ministerstwo Spraw Wojsk. komunikuje, że w roku bież. zostaną powołani na 8-tygodniowe wyszkolenie od 1. 7. do 25. 8. nauczyciele publicznych szkół powszechnych roczników 1905 i 1906, którzy zostali zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z d. 23 maja 1924 r.

W piątek 7-go w Kinie „Konkordja”

Superszlager Moraki

Piraci Bałtyku

NA SCENIE.

Cudowny młodzieniec jasnowidz — telepatja

Władzio Zwirlicz

wykona bezpłatnie ciekawe doświadczenia z publicznością.

— **II. bieg na przełaj o puchar K. S. Pogoń Chełmna** odbędzie się dnia 29 VI, br. w Chełmży o godz. 14 po południu. Trasa wynosi około 6 klm. Start Park 3 Maja, meta ogród Willi Nowej. W biegu obowiązują przepisy PZLA. Badanie lekarskie odbędzie się dnia 29 czerwca o godz. 11-ej w szkole chłopców. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Pogoni I. Bukowski Chełmna Cukrownia do dnia 27. czerwca włącznie, a za wpisowe od zawodnika należy dołączyć 50 gr. Zawodnicy otrzymują kolejność numerów wedle kolejności zgłoszenia.

Prócz nagrody wędrowniej jest kilka nagród honorowych jak 3 puchary, kilka cennych innych nagród, żetony oraz 20 dyplomów.

W roku ub. zdobył puchar p. J. Enstyk członek K. S. Pogoń Lwów obecnie szkoła oficerska artylerji w Toruniu.

Kronika gospodarcza.

Rząd przeciwko samorządowym podatkom inwestycyjnym.

W ostatnich czasach podnoszono z wielu stron zarzuty przeciwko nadmiernemu obciążeniu obywateli podatkami, uchwalonemi często nieprzeornie przez związki kumunalne. Rozlegały się apele pod adresem ministerjum spraw wewn., jako władzy nadzorczej samorządu, aby nie zatwierdzono tych podatków.

Obecnie powołane władze państwowe, a mianowicie min. spraw wewn. i min. skarbu uwzględniły słuszność tej argumentacji i biorąc pod uwagę ciężki stan finansowy płatników, odmówiły zatwierdzenia statutów o podatku inwestycyjnym na budowę szkół powiatowych związków kumunalnych; krasnostawskiego, puławskiego, koneckiego, kozienickiego, tomaszowskiego, lubartowskiego, siedleckiego, nieświeskiego, lubelskiego, radzyńskiego, stołpeckiego, łukowskiego i wrocławskiego.

Ponadto odmówiono zatwierdzenia statutów z podatku inwestycyjnym na rzecz powiatowego związku kumunalnego wolożyńskiego na spłatę rat pożyczek i budowę szkoły, lidzkiego — na budowę pochodni weterynaryjnej i rozbudowę szpitala, słonimskiego — na budowę sierocinca,

Nielegalna sprzedaż wódki przestępstwem skarbowym.

W związku z notatką w niektórych dziennikach pt. „Nielegalna sprzedaż wódki nie jest przestępstwem skarbowym” min. skarbu wyjaśnia, że zgodnie

z art. 90 ustawy karnej skarbowej winni sprzedawcy napojów spirytusowych bez zezwolenia władzy skarbowej ulegają karze aresztu od jednego do sześciu miesięcy oraz karze konfiskaty przedmiotów przestępstwa. Kara ta w wypadkach zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie może być zamieniona na karę pieniężną w granicach od dwustu do dwóch tysięcy złotych niezależnie od konfiskaty. Winni sprzedaży napojów spirytusowych niezgodnie z warunkami udzielonego zezwolenia ulegają karze pieniężnej porządkowej od stu do tysiąca złotych. Wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 i 30 stycznia 1929 r. L. L. III 520/28/4 i V. K. 668/28 stwierdzają jedynie, iż występki z powyżej przytoczonego art. 90 jest przestępstwem niepodlegającym na uszczupieniu dochodu skarbu państwa. Nie znaczy to jednak, aby czyn powyższy nie był przestępstwem skarbowym, albowiem sprzedaż wódki bez zezwolenia władzy skarbowej jest wzbroniona na podstawie art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym (Dz. Ust. R. P. Nr. 32 poz. 289).

Niespodzianka dla Chełmży.

Dyrekcja kina „Konkordja” przygotowuje dla swych bywalców nowe niespodzianki oprócz obrazu filmowego pt. **Piraci Bałtyku.**

W piątek będzie występował słynny, znany i szeroko omawiany na łamach prasy krajowej i zagranicznej nasz rodak jasnowidz-telepatja i odgadywacz myśli ludzkich **Władzio Zwirlicz**, który wykona cały szereg dotychczas nieznanych zdumiewających doświadczeń. Eksperymenty przeprowadzi i objaśni naukowo Stanisław Zwirlicz (ojciec). Zgadzywanie myśli ludzkich, odczuwanie teraźniejszości i przewidywanie przyszłości. Wykonanie poleceń osób trzecich, odgadywanie imion, nazwisk, miejsca pobytu osób zaginionych itp. Tajemnice seansów spirytystycznych — telepatja, — sugestia — spirytyzm — tajemnice Wschodu — eogizm — potęga woli. Każdy z obecnych na sali może zadawać dowolne pytania, na które otrzyma trafne odpowiedzi. Doświadczenia z publicznością!

Kto pragnie dowiedzieć się czegoś ze swej przyszłości niech spieszy do „Konkordji”, a nie pożałuje tych chwil, które spędzi na tym występie. Korzystajcie z okazji, która się więcej nie zdarzy!

Ruch towarzystw.

Baczność I Podoficerowie Rezerwy Koła Chełmża. Miesięczne zebranie tut. Koła odbędzie się już w piątek dnia 7 czerwca r. b. o godz. 19³⁰ (7³⁰) w „Hotelu Dworcowym”.

Przybycie wszystkich członków konieczne, ze względu na b. ważne sprawy odnoszące się do 5 letniej rocznicy istnienia tut. Koła.

Upraszamy wszystkich Podoficerów Rezerwy z miasta i okolicy, którzy wyrazili chęć wstąpienia do tut. Koła, a dotąd są niezrzeszeni o łaskawe wzięcie udziału w tem zebraniu.

Mile widziani są sympatycy. Zarząd.

Bank Polski płacił dnia 6 czerwca za:

dolary amerykańskie	8,88—8,87
funtów szterlingów	43,07
franki szwajcarskie	170,96
franki francuskie	34,73
marki niemieckie	211,79
guldeny gdańskie	172,22
szylringi austriackie	124,77

Gielda zbożowa

POZNAŃ dnia 6. 6. 1929 roku
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto nowe	23,50—24,50
Pszonica nowa	41,00—40,00
Jęczmień przemysłowy	27,50—28,50
Jęczmień browarowy	00,00—00,00
Owies	25,00—24,00
Mąka żytnia 70 proc.	33,00—00,00
Mąka pszen. 65 proc.	59,00—63,00
Otręby żytnie	19,50—20,50
Otręby pszenne	22,00—23,00

Czytajcie i rozpowszechniajcie „Przeгляд Pomorski”

KINO KONKORDJA „Piraci Bałtyku”

CHELMŻA, ul. Kolejowa 24.

Dziś! w piątek 7-go bm.
Potężny superszlagier merski
PRODUKCJI 1928/29

Wesołe przeżycie detektywa Harry Hilla, 12-tu dziewcząt i jednej poszukiwaczki przygód.
Rzecz dzieje się na morzu i miejscowości kąpielowej w Swinioujściu.
Kobieta detektyw. — Pogoń za zbrodniarzami klejnotów.
W głównej roli:
Harry Hill i jego uroczą partnerkę Marga Lindt
NADPROGRAM: Arcywesoła komedia.

Na scenie:
Cudowny młodzieniec jasnowidz-telepata-fenomen

„Władzio Zwirlicz”

wykona bezpłatnie ciekawe doświadczenia z publicznością. Odgadnie przeszłość, teraźniejszość i — — — przyszłość.

Początek seansów o godz. 7,45 i 9,30.

Ogłoszenie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 14. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 r. o prawie prasowym (Dz. U. R. P. z r. 1922 nr. 1. poz. 1.) odebrało debili pocztowy następującym czasopismom wzgl. drukom.

- 1) „Die rolhe Gewerkschafts-Internationale“ wydawane w Berlinie w języku niemieckim (zarz. Nr. AA. 288/2 z d. 30. 4. 1929.)
- 2) „Pracujuczna Młod“ wydawanemu w Ułgrodzie w języku ruskim (zarz. Nr. AA. 4315/1 z dnia 30. 4. 1929 r.)
- 3) „Biuletyn C. K. Z. Eksperantystów Sowieckich Republik“ wydawane w Moskwie w języku esperanckim (zarz. N. AA. 4544/1 z dnia 30. 4. 1929 r.)
- 4) „Reichskarte“ wydawane w Berlinie w języku niemieckim (zarz. Nr. AA. 3757/2 z dnia 30. 4. 1929 r.)
- 5) „Kalender für das Jahr 1929“ wydawane przez fabrykę Riemersmidt Anton w Monachium w języku niemieckim (zarz. Nr. AA. 4545/1 z dnia 30. 4. 1929 r.)
- 6) „Brennende Zeitfragen“ tom III. wydawane w Berlinie w języku niemieckim (zarz. Nr. AA. 3868/2 z dnia 30. 4. 1929.)

Powyzsze przesyłam do wiadomości i wydania odnośnych zarządzeń.

Toruń, dnia 15. maja 1929 r.

ZA WOJEWODĘ.

(—) **Bala**

wz. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Ogłoszenie.

Na podstawie postanowień art. 16 ustawy elektrycznej z dnia 21. 3. 22 r. Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 277, ogłaszam o wpłynięcia do tut. Urzędu podania Magistratu m. Chelmy o udzielenie zezwolenia na budowę i uruchomienie stacji transformatorowej i linii niskiego napięcia 220/380 volt w m. Chelmy. Ewentl. zastrzeżenia przeciwko udzieleniu zezwolenia na budowę i uruchomienie tego zakładu ze względów technicznych należy z obszaru gminy miejskiej Chelmy do Starostwa powiatowego w Toruniu, gdzie również w godzinach urzędowych, w czasie od dnia 28 maja do 11 czerwca br. będą wyłożone do wglądu plany sieci niskiego napięcia 220/380 V. oraz stacji transformatorowej.

Ze względu na interesy i bezpieczeństwo publ. gospodarcze i prawa cudze, wzywam wszystkich interesowanych, którzy pod względem technicznym mają jakie zastrzeżenia do wzięcia udziału w dochodzeniach i rozprawie, które odbędą się w dniu 11 czerwca br. o godz. 10-tej w gmachu Magistratu w m. Chelmy.

Sprzeciwy co do technicznej strony budowy powyższego zakładu należy zgłaszać do Starostwa Powiatowego w Toruniu do dnia 11 czerwca br. lub najpóźniej przy rozprawie w oznaczonym miejscu.

Toruń, dnia 22 maja 1929 r.

Za Wojewodę

w z. Dyrektora Robót Publicznych

(—) Inż. K. Maćkowski.

Powyzsze ogłoszenie podaje się do ogólnej wiadomości.

Chelma, dnia 4 czerwca 1929 r.

(—) **Dr. Wyszowski**

w z. Burmistrz.

Ogłoszenie.

Dekretem z dnia 15. V. 1929 r., zezwolił Wojewoda Pomorski na urządzenie zbiórki publicznej przez sprzedaż żelonu pomiatkowego w cenie 1 złotego za sztukę u mieszkańców na obszarze Województwa Pomorskiego w czasie od 15. maja 1929 r. do 15. sierpnia 1929 r. na rzecz Towarzystwa Gniazd Sierocych z wyjątkiem czasokresu od 16. V. do 23. V. i od 2. VI. do 9. VI. włącznie.

Uzyskane ze sprzedaży żelonów pieniądze należy wrzucać do puszek opatrzonej pieczęcią Towarzystwa, osoba zaś upoważniona przez Towarzystwo do kwesty powinna posiadać legitymację imienną z fotografią kwestarza i zaświadczoną przez miejscowe powiatowe władze administracji ogólnej.

Toruń, dnia 31. maja 1929 r.

Starosta Powiatowy.

(—) **Dr. Bogocz.**

Unieważnienie.

Wystawione weksle gwarancyjne dane p. W. i K. Gomułkiewiczowi z Chelmy, na sumę 5000 zł., podpisane przez Antoniego Dobruckiego i Kornelję Dobrucką niniejszem unieważniamy i ostrzegamy przed przyjęciem takich, ponieważ weksle te są nieprawidłowo puszczone w obrót i my takich nie przyjmujemy. Sprawę skierowaliśmy na drogę sądową.

Chelma, 6. czerwca 1929.

Dobruccy.

Konwie do mleka.

Wiadra emaljowane i ocynkow.

Kotły do paszy ocynkowane.

Wanienki emalj. i ocynkowane.

Żelazka do prasowania.

Szkló fajans, porcelana

oraz wszelkie sprzęty domowe i kuchenne jako i garnitury umywalniane i kuchenne, serwisy obiadowe i do kawy poleca po najniższych cenach

Wojc. Balcerowicz

Chelma, Rynek 18.

Łańcuchy wszelkiego rodzaju i pastwiskowe

Dziabki do buraków

Kosy, sierpy

Widły, szpadle

Podkowy

Miotki do kamieni

Konewki do podlewania kwiatów

Wszelkie okucia budowlane i narzędzia dla rzemieślników, jako sprzęty domowe i kuchenne poleca po najniższych cenach

Wojciech Balcerowicz

Chelma, Rynek 13.

Towary kolonjalne!

Cukierki!

Każde towarzystwo zabezpieczy sobie powodzenie i zysk na zabawach latowych, jeśli kupi na fany, kola szczęścia i t. p.

wina owoc. i gronowe
oraz **wódki i likiery**

Julian Robaczewski

Właśc.: firmv I. A. Laube
CHELMŻA RYNEK 14. TEL. 127.

Delikatesy! Czekolady!

Nadszedł

nowy transport opon i detek rowerowych, znanych pod względem jakości krajowego wyrobu,

„Pepege”

i te, z powodu większego zakupu polecam po cenach niższych. Komplet garnituru 29 zł. Kolor opon na życzenie. Poleca warsztat mechaniczny

A. Wiecki,
Chelma, Rynek

Służąca

która samodzielnie gotuje, zaprawia i prasuje z dobrymi świadectwami od 1. 7. potrzebna

Fuerstenburgowa
Bydgoszcz, Długa 59

Ogłaszajcie w „Przeglądzie Pom.

Tłuste

FLONDRY

(wędzone) nadeszły!!

W. Olszewski

Chelma — Toruńska 36.

Polecam

po cenach bezkonkurencyjnych rowery znanych fabrykatów na raty, maszyny do szycia, centryfugi, gramofony, mandoliny, skrzypce, harmonje, organki, części do radja, baterje anodowe, baterje do lampek kieszonek, scyzoryki, nożyczki, brzytwy, maszyny do włosów strzyżenia, części dla prądu słabego jak: ogniwa mokre, drut miedziany, dzwonki, naciski i t. p. Warsztat mechaniczny

A. Wiecki,
Chelma Rynek.

Nauki

księgowości, korespondencji i stenografji udziela

G. Vorreau

rewizor ksiąg

Bydgoszcz

ul. Jagiellońska 14.

Poszukuję od zaraz

uczni

z dobrem świadectwem szkolnym do mego składu żelaza i przyborów kuchennych.

Otto Moldenhauer

Wszystkie gatunki

papy, lepnik, smołę,
trzcinę sufitową,
gwoździe papowe i trzcinowe,
cement portlandzki

i wszystkie

artykuły malarskie

oraz wielki wybór **tapet**

jako i **Sól bydlęca**

oferuje po cenach konkurencyjnych

Hurtownia kolonjalna i

fabryka wódek i likierów

F^a Borus i Czerwiński

Chelma, ul. Strzelecka.